Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
Київський національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
Українська медична стоматологічна академія
Аріельський Університет, Аріель, Ізраїль
Краківський педагогічний університет імені Комісії національної
освіти, Польща
Середня школа «Сент-Ендрю», Канада
Національний коледж шкільних керівників, Великобританія
Лабораторія "Макаренко-реферат" Марбурзького університету, ФРН

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

БІОЛОГІЧНІ, МЕДИЧНІ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

(22-23 жовтня 2020 року)

Полтава-2020

УДК 611/614:37.01(06)

Біологічні, медичні та науково-педагогічні аспекти здоров'я людини. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / За загальною редакцією проф. Пилипенка С.В. Полтава: Астрая, 2020. 194 с.

У збірнику представлені результати досліджень, присвячені біологічним та медичним аспектам здоров'я людини, впливу стану навколишнього середовища, природних факторів живої та неживої природи на здоров'я людини, біоризноманіття України, сучасним проблемам методики викладання біології, медицини та еколого-валеологічного виховання в освітніх закладах.

Редакційна колегія:

Степаненко Микола Іванович — голова редколегії, доктор філологічних наук, професор, ректор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (головний редактор); **Шевчук Сергій Миколайович** — проректор з наукової роботи, кандидат географічних наук, доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Пилипенко Сергій Володимирович** — доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри біології та основ здоров'я людини Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (зам. головного редактора); **Гриньова Марина Вікторівна** — доктор педагогічних наук, професор, декан природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Остапченко Людмила Іванівна** — доктор біологічних наук, професор, директор ННЦ "Інститут біології та медицини" Київського національного університету імені Тараса Шевченка; **Берегова Тетяна Володимирівна** — доктор біологічних наук, професор ННЦ "Інститут біології та медицини" Київського національного університету імені Тараса Шевченка; **Коваль Андрій Анатолійович** — старший викладач кафедри біології та основ здоров'я людини Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Закалюжний Віктор Маркович —** кандидат геолого-мінералогічних наук, доцент кафедри біології та основ здоров'я людини Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Попельнюх Віктор Васильович** — кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології та основ здоров'я людини Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Бажан Анатолій Григорович** — старший викладач кафедри біології та основ здоров'я людини Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Новописьменний Сергій Анатолійович** — кандидат педагогічних наук, асистент кафедри біології та основ здоров'я людини Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Паляниця Віра Іванівна —** зав. лабораторії кафедри біології та здоров'я людини Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Комп'ютерне забезпечення: Коваль А.А.

Друкується за ухвалою Вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (протокол №4 від 29 жовтня 2020 року.)

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МЕДИКО-ПЕДАГОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.

Шарлай Н.М.[1], Новописьменний С.А.[2], Боряк Х.Р.[1], Соколенко В.М.[1]
[1]Українська медична стоматологічна академія, Полтава
[2]Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Розвиток, добробут та місце кожної країни в міжнародному співтоваристві в основному визначають три складові: рівень економіки, стан розвитку інституту політики та стан освіти і науки в державі. Ці складові взаємопов'язані та взаємозалежні. З перспективою на майбутнє кожна нація, щоб не випасти зі світового еволюційного процесу, зобов'язана турбуватися про виховання творчої еліти.

Сучасний стан розвитку вищої медичної освіти України висуває підвищені вимоги до професійної обізнаненості фахівців у галузі охорони здоров'я, що визначається як найважливіший чинник реформування системи охорони здоров'я. із загальними вимогами до лікаря, який би міг постріяти у потребах індивідуума, так і спільноти в цілому, збільшуються вимоги до навчальних медичних закладів щодо постійного вдосконалення професійної освіти. Важливо наголости, що рівень державної підтримки цих інституцій передусім повинен напряму пов'язуватися з якістю підготовки спеціалістів, а саме їхньою соціальною значимістю.

Нинішній стан розвитку вищої медичної освіти слід зазначити, що характеризується системними змінами, які зумовлені: – динамічними змінами у вітчизняній охороні здоров'я, а також соціальними, економічними, етичними, правовими особливостями діяльності суб'єктів системи охорони здоров'я в Україні;

– сучасними вимогами до рівня якості у галузі освіти;

– масштабністю й темпами перетворення у світі у сфері накопичення, передачі, використання інформації з питань медичної науки і практики;

– інтенсифікацією міжнародного співробітництва у сфері медичної освіти: єдині системи оцінювання, обмін знаннями, створення інтерактивних мереж, мобільність студентів, викладачів і фахівців охорони здоров'я; створенням нових форм навчального середовища, безперервного професійного розвитку лікарів, починаючи від засобів дистанційної освіти і закінчуючи повноцінними «віртуальними» освітніми комплексами [1].

Початок XXI століття пріоритетними для медичного працівника визначає такі показники, як: активність і компетентність; уміння ефективно працювати в групі, тобто працювати спільно, знаходити загальну позицію шляхом компромісів; здатність передбачати і реалізувати найближчі і довготривалі, прямі і непрямі результати своїх професійних дій, творче відношення до справи, бажання і уміння оцінювати результати своєї праці з погляду суспільного замовлення. Аналізуючи впровадження педагогічних ідей Олександра Олександровича Богомольця в сучасну систему медичної підготовки, то можна стверджувати.

З основних складових професійної підготовки сучасного лікаря має стати навчальний процес, орієнтований на пацієнта. У центрі всієї сучасної медичної освіти постає людина, і не тільки як носій окремих морфологічних

структур, фізіологічних процесів, дій і психічних типів поведінки, їх відхилень, а в усій цілісності. Навчання, орієнтоване на пацієнта, – це не лише практична освіта під час безпосередньої взаємодії з хворими, це формування пацієнтоорієнтованої позиції, яка визначає подальшу професійну діяльність у галузі медицини [2].

Сучасна вища медична освіта є необхідною складовою підготовки майбутнього медичного працівника. Для формування в студентів професійних знань і навичок. Одним із напрямків навчального процесу в медичному ЗВО являється формування особистості лікаря, який уміє сприймати необхідну інформацію,а також самостійно здобувати та використовувати її на практиці, професійно розв'язувати складні клінічні завдання.

Інтитут фізіології імені О. О. Богомольця Національної академії наук України продовжує і збагачує традицію О. О. Богомольця.

В Інституті працюють п'ять наукових шкіл:

• молекулярні механізми основних життєвих процесів;

• механізми регуляції функціональних систем організму в фізіологічних та патологічних умовах;

• фізіологія центральної та вегетативної нервової системи;

• нервово-м'язова фізіологія;

• патофізіологія серцево-судинної системи.

Визнання медичної етики як головної складової підготовки фахівця вимагає від лікаря постійної ретельної роботи над собою не лише у професійному, а й у моральному плані. На нашу думку, етична підготовка і виховання на принципах професійної честі, гуманізму, людської порядності та відповідальності передбачає врахування гендерних особливостей у навчально-виховному процесі вищої медичної школи. Сучасні педагоги зазначають, що лікар, який оволодів професійно орієнтованою діяльністю і відповідною до неї системою знань на етапі здобуття вищої освіти, повинен самостійно навчатися із оптимальним поєднанням навчальної, професійно-практичної і наукової діяльності в умовах безперервної освіти. Зараз у стандартах Всесвітньої Федерації медичної освіти термін «безперервна медична освіта» замінений на «безперервний фаховий розвиток». Безперервний фаховий розвиток в умовах сьогодення є професійним обов'язком кожного лікаря та головною передумовою підвищення якості вищої медичної освіти у цілому. Саме процес оновлення освіти у медицині має спрямовуватися на поєднання трьох органічно пов'язаних складників: держави, вищого навчального медичного закладу та лікаря. Лише таке поєднання забезпечить виконання головного завдання вищої медичної школи: підготовки та формування фахівця високого ґатунку, котрий може реалізувати свої знання на практиці [3]. Перехід освітньої теорії у практику, неперервна освіта та саморозвиток і самовдосконалення студентів стали провідними невід'ємними складовими моделі професійної підготовки лікаря XXI століття. С.Максименко безперервну медичну освіту трактує як навчання, яке здійснюється особою після того, як вона закінчила базовий медичний заклад або після спеціалізації і сприяє підвищенню компетентності фахівця [4].

Відповідно до тенденцій розвитку сучасної педагогічної науки дозволить більш професійно формувати молоде покоління, що сприятимуть інноваційним шляхам розвитку національної освіти і науки.

Література
1. Лазоришинець В. В. Вища медична та фармацевтична освіта України на сучасному етапі / В. В Лазоришинець, М. В. Банчук, О. П. Волосовець [та ін.] // Матеріали III Всеукраїнської фармацевтичної конференції.
2. Полчанова Г. С. Орієнтовна модель сучасного пацієнта: медикопсихологічний аспект / Г. С. Полчанова // Всеукраїнська науковопрактична конференція «Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи», Житомир, 23 листопада 2012 р. / за ред. В. Й. Шатило. – Житомир, 2012 – С. 245–251.
3. Медична освіта в світі та в Україні: Додипломна освіта, післядипломна освіта, безперервний професійний розвиток : [навч. посіб. для викладачів, магістрів, аспірантів, студентів] / Ю. В. Поляченко, В. Г. Передерій, А. П. Волосовець [та ін.]. – К. : Книга плюс, 2005. – 384 с.
4. Максименко С. Д. Педагогика высшего медицинского образования : учебник / С. Д. Максименко. М. М. Филоненко. – К. : Центр учебной литературы, 2014. – 288 с.

БАЗОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНЦЕПЦІЯ ЇХ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ В МЕДИЧНИХ ВНЗ УКРАЇНИ

Юдіна К.Є.
Українська медична стоматологічна академія

Вивчення теоретико-методологічних основ становлення професійної компетентності майбутніх стоматологів під час їх підготовки у вищих медичних навчальних закладах України належить до значущих проблем, без врегулювання якої неможливо налагодити навчально-виховний процес в нинішніх обставинах. Це породжене впливом ряду аспектів, перш за все, потребою перетворення вітчизняної системи освіти та наближення її до міжнародних стандартів. Втім це потребує вирішення низки завдань; особливо, ефективність вирішення вищевказаної проблеми обумовлюється від якості теоретичних і методологічних основ, визначення концепції і тактики її виконання. Відповідно до цього, виникає доцільність розробки концепції формування базової компетентності майбутніх стоматологів, як системи поглядів, що характеризує певний спосіб пояснення та розгляду явищ, що передбачає провідну ідею даного дослідження і його головні положення.

Базові компетентності студентів-стоматологів – це структурно класифіковані комплекси здатностей майбутніх стоматологів застосовувати знання, уміння і навички якості особистості, які служать певною стандартизованою основою для відображення специфіки й забезпечення якості виконання професійних завдань стоматологів і орієнтують на освіту протягом життя.

Відповідно до класифікації базових компетентностей запропонованих Н. Бібік, О. Благій, М. Василенко, Л. Ващенко, А. Вовканич, М. Гриньовою, М. Дутчак, О. Ждановою, О. Локшина, О. Марченко, С. Новописьменним, О. Овчарук, С. Страшко, Л. Сущенко та ін.. виділяють: дослідницько-аналітичні, технологічні, організаційні, управлінські, інформаційно-комунікаційні та здоров'язбережувальні компетентності.

Згідно результатів дослідження фундаментальних (базових) компетентностей особистості XXI ст., які у своєму звіті за 2017 рік подає відома